

ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ

Βρυξέλλες, 7.9.2011
COM(2011) 539 τελικό

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

**Σχετικά με την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και τη διεθνή συνεργασία - «Η
ενεργειακή πολιτική της ΕΕ: η συνεργασία με τους πέραν των συνόρων μας εταίρους»**

{SEC(2011) 1022 τελικό}
{SEC(2011) 1023 τελικό}

**ΑΝΑΚΟΙΝΩΣΗ ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ ΣΤΟ ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟ, ΤΟ
ΣΥΜΒΟΥΛΙΟ, ΤΗΝ ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΟΙΚΟΝΟΜΙΚΗ ΚΑΙ ΚΟΙΝΩΝΙΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ
ΚΑΙ ΤΗΝ ΕΠΙΤΡΟΠΗ ΤΩΝ ΠΕΡΙΦΕΡΕΙΩΝ**

Σχετικά με την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και τη διεθνή συνεργασία - «Η ενεργειακή πολιτική της ΕΕ: η συνεργασία με τους πέραν των συνόρων μας εταίρους»

ΕΙΣΑΓΩΓΗ

Η ασφαλής, αιεφόρος και ανταγωνιστική ενέργεια είναι θεμελιώδους σημασίας παράγοντας για την οικονομία, τη βιομηχανία και τους πολίτες της ΕΕ και συνιστά ένα κεντρικό στόχο ασκούμενης πολιτικής της ΕΕ. Για την επίτευξη του στόχου αυτού, η ΕΕ χρειάζεται επαρκή μέσα προκειμένου να δραστηριοποιηθεί στην ΕΕ και να προαγάγει τα συμφέροντά της σε σχέση με τις τρίτες χώρες.

Η εξωτερική ενεργειακή πολιτική της ΕΕ είναι κρίσιμης σημασίας παράγοντας για την ολοκλήρωση της εσωτερικής ενεργειακής αγοράς. Από την κτηθείσα πείρα έχει αποδειχθεί ότι οι διμερείς ενεργειακές σχέσεις μεταξύ μεμονωμένων κρατών μελών και τρίτων χωρών προμήθειας ή διαμετακόμισης μπορούν να έχουν ως αποτέλεσμα τον κατακερματισμό της εσωτερικής αγοράς, αντί της ενίσχυσης του ενεργειακού εφοδιασμού και της ανταγωνιστικότητας της ΕΕ. Το ρυθμιστικό/κανονιστικό πλαίσιο το οποίο έχει θεσπιστεί σταδιακά σε επίπεδο ΕΕ έχει σημαντικές επιπτώσεις στις χώρες - εταίρους όπως στην πρόσβαση στα δίκτυα, στις προβλέψεις για την ασφάλεια και στον ανταγωνισμό. Στο πλαίσιο της προθεσμίας (2014) που έθεσε το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς για την ηλεκτρική ενέργεια και το αέριο, είναι επείγον να εκτεθεί πλήρως η εξωτερική διάστασή του.

Η ενέργεια συνιστά μια επιχειρηματική δραστηριότητα παγκόσμιας κλίμακας. Η ΕΕ εισάγει ποσοστό μεγαλύτερο του 60% του αερίου της και άνω του 80% του πετρελαίου της. Αντιμετωπίζει εντεινόμενο ανταγωνισμό για τους πόρους ορυκτών καυσίμων, συμπεριλαμβανομένων των πόρων από αναδυόμενες χώρες και από τους ίδιους τους παραγωγούς ενέργειας. Η αύξηση του πληθυσμού και η βελτιούμενη ποιότητα ζωής ενδέχεται να αυξήσει την παγκόσμια ενεργειακή ζήτηση κατά 40% μέχρι το 2030. Η παραγωγή και χρήση ενέργειας θα μπορούσε να απειλήσει τα κλιματικά συστήματα, καθώς και το περιβάλλον και την υγεία του ανθρώπου. Η αυξανόμενη ζήτηση ενέργειας ωθεί προς τα άνω τις παγκόσμιες τιμές, οδηγώντας πολλές χώρες σε καταστάσεις ενεργειακής πενίας και προκαλώντας σοβαρές αναταράξεις σε χώρες όπου δεσπόζουν τα υποκατάστατα των ορυκτών καυσίμων.

Στο πλαίσιο της σύνθετης αυτής πραγματικότητας, η ΕΕ καλείται να διαδραματίσει έναν ισχυρό, αποτελεσματικό και δίκαιο ρόλο στη διεθνή σκηνή, ώστε να διασφαλίσει τις ποσότητες ενέργειας που χρειάζεται, προωθώντας, εκ παραλλήλου, τις ελεύθερες και διαφανείς ενεργειακές αγορές και συμβάλλοντας στην αύξηση της ασφάλειας και της αιεφορίας στον τομέα της παραγωγής και χρήσης ενέργειας. Χρειάζονται επίσης διεθνείς λύσεις προκειμένου να επιτευχθούν οι ενωσιακοί και οι παγκόσμιοι στόχοι περιορισμού των παγκόσμιων εκπομπών θερμοκηπιακών αερίων.

Αφότου εξεδόθη η τελευταία ανακοίνωση της Επιτροπής για τις εξωτερικές σχέσεις στον τομέα της ενέργειας,¹ έχουν σημειωθεί αλλαγές στο πολιτικό και νομικό πλαίσιο που διέπει την ενεργειακή πολιτική της ΕΕ. Η συνθήκη της Λισαβόνας καθορίζει σαφείς στόχους για την ενεργειακή πολιτική της ΕΕ, οι οποίοι αναπτύσσονται περαιτέρω στην στρατηγική «Ευρώπη 2020»². Είναι προφανές ότι η ΕΕ δεν μπορεί να επιτύχει τους στόχους αυτούς χωρίς να αντιμετωπίσει αποτελεσματικά το ζήτημα της εξωτερικής διάστασης.

Αντίθετα, η ΕΕ πρέπει να αξιοποιήσει την ισχύ της αγοράς της, επεκτείνοντας τους δεσμούς μεταξύ του ευρωπαϊκού δικτύου ενέργειας και των όμορων χωρών³ και δημιουργώντας μια ρυθμιστική/κανονιστική περιοχή, επωφελή για όλους. Αυτό θα απαιτήσει πρωτίστως μια τακτική ανταλλαγή πληροφοριών για τις διακυβερνητικές συμφωνίες που συνάπτονται και προγραμματίζονται από τα κράτη μέλη. Από πρόσφατα παραδείγματα αναδεικνύονται τα πλεονεκτήματα μιας τέτοιας ευρωπαϊκής προσέγγισης.

Το Συμβούλιο αναγνώρισε την ανάγκη νέων πρωτοβουλιών για την ανάπτυξη αμοιβαία επωφελών ενεργειακών εταιρικών σχέσεων με βασικούς παράγοντες σε όλους τους τομείς κοινού ενδιαφέροντος, συμπεριλαμβανομένης της ασφάλειας του ενεργειακού εφοδιασμού, των επενδύσεων στην αειφορία και στην περιβαλλοντική προστασία, στις τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, στην ενεργειακή απόδοση και στην πυρηνική ασφάλεια. Η παρούσα ανακοίνωση προτείνει συγκεκριμένους τρόπους επέκτασης της ενεργειακής συνεργασίας, πέραν της απλής υλικής ασφάλειας των εισαγωγών. Η επέκταση αυτή είναι συμβατή με την Ευρωπαϊκή Στρατηγική για την Ασφάλεια, του Δεκεμβρίου 2003, όπως αναθεωρήθηκε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο του Δεκεμβρίου 2008⁴, και τη χρησιμοποιεί ως εφалτήριο.

Οι εταιρικές αυτές σχέσεις και η συμμετοχή της ΕΕ σε παγκόσμια φόρα όπως το G-20 πρέπει επίσης να προάγουν ενεργειακές πολιτικές μεγαλύτερης αειφορίας σε τρίτες χώρες, βελτιώνοντας ταυτόχρονα τη διαφάνεια και τη διεθνή κινητικότητα των αγορών, προωθώντας επίσης μια λιγότερο ευπρόσβλητη στις κρίσεις και διαταραχές εφοδιασμού παγκόσμια ενεργειακή αγορά. Έτσι, η συγκεκριμένη πολιτική θα συνέβαλλε στην ενίσχυση της αντοχής της ΕΕ σε εξωτερικές ενεργειακές εξελίξεις.

Στις σχέσεις της με τις αναπτυσσόμενες και τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες, η ΕΕ είναι σε θέση να συμβάλει σημαντικά στην οικονομική ανάπτυξη και στην άμβλυνση της φτώχειας, καθιστώντας προτεραιότητα, στο πλαίσιο της αναπτυξιακής πολιτικής της, την αειφόρο ενέργεια και την πρόσβαση σ' αυτήν. Η ΕΕ βρίσκεται σε ευνοϊκή θέση για την προώθηση μεταρρυθμιστικών μέτρων, για την ανάπτυξη των υποδομών και για την αειφορία των ενεργειακών πολιτικών, αντιμετωπίζοντας ταυτόχρονα το βασικό αυτό αναπτυξιακό πρόβλημα.

Τα κράτη μέλη, το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και οι πολίτες της ΕΕ έχουν απευθύνει επανειλημμένως εκκλήσεις προς την ΕΕ για να εκφράζεται με μία και μόνη φωνή σε ό,τι αφορά τις εξωτερικές ενεργειακές σχέσεις. Η ΕΕ έχει αποδείξει ότι συσπειρώνεται, μπορεί να επιτύχει αποτελέσματα τα οποία κανένα κράτος μέλος από μόνο του δεν θα μπορούσε να

¹ COM (2006) 590 τελικό.

² COM(2010) 2020 τελικό.

³ Οι υποψήφιοι για προσχώρηση χώρες, δυνητικοί υποψήφιοι από τα Δυτικά Βαλκάνια και οι 16 όμορες χώρες στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας.

⁴ <http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cmsUpload/78367.pdf> and

http://www.consilium.europa.eu/ueDocs/cms_Data/docs/pressdata/EN/reports/104630.pdf

επιτύχει. Τα πλεονεκτήματα αυτά πρέπει να αξιοποιηθούν περαιτέρω και να μετασχηματιστούν σε μια συστηματική προσέγγιση. Χρειάζεται να ληφθούν επείγοντως περαιτέρω βήματα για την ενίσχυση της συνοχής της δράσης της ΕΕ και των κρατών μελών, μεταξύ άλλων λόγω της σημασίας της ενέργειας στις συνολικές πολιτικές και οικονομικές σχέσεις της ΕΕ με ορισμένες τρίτες χώρες.

Η στρατηγική «Ενέργεια 2020»⁵ ανάγει την ενίσχυση της εξωτερικής διάστασης της ενωσιακής ενεργειακής πολιτικής σε μία από τις βασικές προτεραιότητες των προσεχών ετών. Το μήνυμα αυτό τονίστηκε εκ νέου από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον περασμένο Φεβρουάριο. Η συνολική προσέγγιση που σκιαγραφείται στο εν λόγω έγγραφο αποβλέπει στην ικανοποίηση των προσδοκιών αυτών.

Κατ'αναλογία, η εν λόγω ανακοίνωση προτείνει την περαιτέρω ανάπτυξη μιας εξωτερικής ενεργειακής πολιτικής με τις ακόλουθες προτεραιότητες:

- Οικοδόμηση της εξωτερικής διάστασης της εσωτερικής ενεργειακής αγοράς μας·
- Ενίσχυση των εταιρικών σχέσεων για ασφαλή ως προς τους χρήστες και ως προς την προμήθεια, αειφόρο και ανταγωνιστική ενέργεια·
- Βελτίωση της πρόσβασης στην αειφόρο ενέργεια για τις αναπτυσσόμενες χώρες·
- Βελτίωση της προώθησης των πολιτικών της ΕΕ πέραν των συνόρων της.

1. Η ΟΙΚΟΔΟΜΗΣΗ ΤΗΣ ΕΞΩΤΕΡΙΚΗΣ ΔΙΑΣΤΑΣΗΣ ΤΗΣ ΕΣΩΤΕΡΙΚΗΣ ΕΝΕΡΓΕΙΑΚΗΣ ΑΓΟΡΑΣ ΤΗΣ ΕΕ

Η ενεργειακή αγορά της ΕΕ εξαρτάται σε υψηλό βαθμό από τις εισαγωγές προκειμένου να λειτουργήσει, και, κατ'επέκταση, εξαρτάται από ελεύθερες και διαφανείς αγορές. Ελλείψει των τελευταίων, η ΕΕ είναι ευπρόβλητη στην πολιτική αστάθεια και στην κινητικότητα των τιμών. Η ασφάλεια του εφοδιασμού εξαρτάται εν μέρει από τη συνολική ασφάλεια στην αγορά. Η εξωτερική ενεργειακή πολιτική πρέπει να αντανakλά την αλληλοδιασύνδεση της εσωτερικής αγοράς και την αλληλεξάρτηση των κρατών μελών της ΕΕ.

1.1. Συντονισμός στην εσωτερική αγορά: ενίσχυση της επιρροής της ΕΕ και των κρατών μελών

Οι διμερείς συμφωνίες των κρατών μελών με τρίτες χώρες έχουν σοβαρό αντίκτυπο στην ανάπτυξη της ενεργειακής υποδομής και του ενεργειακού εφοδιασμού στην ΕΕ. Οι συμφωνίες πρέπει να είναι πλήρως εναρμονισμένες με τη νομοθεσία ΕΕ.

Κατόπιν τούτων, η Επιτροπή προτείνει, σε συνάρτηση με την παρούσα ανακοίνωση, την έκδοση απόφασης για τη σύσταση μηχανισμών ανταλλαγής πληροφοριών σχετικών με διακυβερνητικές συμφωνίες μεταξύ κρατών μελών και τρίτων χωρών στον τομέα της ενέργειας. Ο προτεινόμενος μηχανισμός, ο οποίος ανταποκρίνεται στο αίτημα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου,⁶ θα επεκτείνει και θα συμπληρώσει τη διαδικασία κοινοποίησης

⁵ COM(2010) 639 τελικό.

⁶ Συμπεράσματα του Ευρωπαϊκού Συμβουλίου της 4^{ης} Φεβρουαρίου 2010 (EUCO 2/11)

που ήδη εφαρμόζεται στις συμφωνίες που αφορούν το αέριο.⁷ Θα προβλέπει την ύπαρξη ενός δομημένου μέσου ανταλλαγής πληροφοριών σε επίπεδο ΕΕ πριν και μετά τις διαπραγματεύσεις με τρίτες χώρες.

Πέραν τούτου, η Επιτροπή είναι πρόθυμη να παράσχει τη νομική υποστήριξή της σε κράτη μέλη που διαπραγματεύονται συμφωνίες οι οποίες άπτονται άμεσα της νομοθεσίας που διέπει την εσωτερική αγορά.⁸ Σε ειδικές περιπτώσεις, η Επιτροπή μπορεί να προβαίνει σε μια εκ των υστέρων εκτίμηση της συμμόρφωσης μιας μελλοντικής διακυβερνητικής συμφωνίας με τη νομοθεσία ΕΕ, προτού υπογραφεί μια τέτοια συμφωνία.

Η επιρροή της εσωτερικής ενεργειακής αγοράς της ΕΕ πρέπει να αξιοποιηθεί πληρέστερα, ούτως ώστε να διευκολυνθούν έργα υποδομής μεγάλης κλίμακας που συνδέουν το δίκτυο ΕΕ με τρίτες χώρες, ιδίως όταν είναι αυτές που ταλανίζονται από πολιτική, εμπορική ή νομική αστάθεια ή ανασφάλεια. Μια ενωσιακής κλίμακας προσέγγιση μπορεί να συμβάλει στον περιορισμό των κινδύνων που απορρέουν από τις καταστάσεις αυτές. Ενδέχεται να είναι αναγκαία η έκδοση διαπραγματευτικών εντολών για την ΕΕ, στις περιπτώσεις που οι συμφωνίες επηρεάζουν σημαντικά τους στόχους της ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ και όπου υπάρχει μια σαφής ενωσιακή προστιθέμενη αξία. Η πρόσφατη έκδοση, εκ μέρους του Συμβουλίου⁹, εντολής με την οποία εξουσιοδοτείται η Επιτροπή να διαπραγματευθεί συμφωνία όσον αφορά το νομικό πλαίσιο με το Αζερμπαϊτζάν και το Τουρκμενιστάν για σύστημα αγωγών αερίου το οποίο διασχίζει την Κασπία, αποτελεί ένα από παράδειγμα του οφέλους μιας – σε ενωσιακή κλίμακα – δράσης για την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού. Στο μέλλον, μια ανάλογη προσέγγιση θα μπορούσε να εξεταστεί για τη σύσταση πλαισίου το οποίο θα παράσχει μια κατάλληλη νομική και πολιτική βάση για την εισαγωγή ανανεώσιμης ηλεκτρικής ενέργειας από τη Νότιο Μεσόγειο.¹⁰

⁷ Κανονισμός (ΕΕ) 994/2010. Επιπλέον, η συνθήκη Ευρατόμ προβλέπει μια εκ των υστέρων κοινοποίηση και επαλήθευση των διμερών συμφωνιών εκ μέρους κρατών μελών στον εν λόγω τομέα. Προκειμένου περί των εμπορικών συμβάσεων προμήθειας πυρηνικών υλικών που συνάπτονται από ενωσιακούς φορείς, η συνθήκη Ευρατόμ απαιτεί από Οργανισμό Εφοδιασμού της Ευρατόμ να αποτελεί μέρος σε συμβάσεις και να διαδραματίζει ενεργό ρόλο στην ασφάλεια του εφοδιασμού με πυρηνικά καύσιμα.

⁸ Όπως έγινε, με επιτυχία, κατά τις διαπραγματεύσεις της διακυβερνητικής συμφωνίας Ναμπούκο και τις διαπραγματεύσεις μεταξύ Πολωνίας και Ρωσίας σχετικά με τον αγωγό Γιαμάλ.

⁹ Εκκρεμεί η τελική έγκριση

¹⁰ Βλέπε επίσης τμήμα 1.3

Κυριότερες επακόλουθες δράσεις:

- Δημιουργία μηχανισμού για μεγαλύτερη διαφάνεια και για την ανταλλαγή πληροφοριών σχετικά με τις διμερείς ενεργειακές συμφωνίες κρατών μελών με τρίτες χώρες
- Όποτε αυτό κρίνεται αναγκαίο, διαπραγμάτευση συμφωνιών με τρίτες χώρες, ούτως ώστε να επιτευχθούν οι βασικοί στόχοι της ΕΕ, π.χ. για τη διευκόλυνση έργων υποδομής μεγάλης κλίμακας

1.2. Ολοκλήρωση δικτύων: διαφοροποίηση των πηγών και οδών εφοδιασμού

Η ΕΕ πρέπει να επεκτείνει και να διαφοροποιήσει τους δεσμούς μεταξύ του ευρωπαϊκού δικτύου και των όμορων χωρών. Στην ανακοίνωσή της «Προτεραιότητες για την ενεργειακή υποδομή για το 2020 και μετέπειτα»¹¹, η Επιτροπή σκιαγράφησε ένα γενικό προσχέδιο για ένα ολοκληρωμένο ενεργειακό δίκτυο, συνεκτιμώντας τις βασικές διασυνδέσεις με τρίτες χώρες.

Η φθίνουσα πορεία της παραγωγής αερίου στην ΕΕ και οι ανησυχίες για την ασφάλεια του εφοδιασμού με αέριο επιβάλλουν την κατασκευή νέων αγωγών εισαγωγής αερίου και την κατασκευή άλλων υποδομών, όπως είναι οι τερματικοί σταθμοί υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG). Μια βασική προτεραιότητα στον τομέα των υποδομών για την ΕΕ είναι η διάνοιξη του Νότιου Διαδρόμου Μεταφοράς Φυσικού Αερίου - μιας οδού εφοδιασμού για το 10-20% περίπου της εκτιμώμενης ενωσιακής ζήτησης αερίου το 2020.

Η ΕΕ πρέπει να αποδείξει ότι είναι έτοιμη να συνάψει μακροπρόθεσμες πολιτικές και οικονομικές σχέσεις με τις περιφέρειες της Κασπίας και της Μέσης Ανατολής. Καλείται επίσης να συνδράμει σημαντικές προμηθεύτριες χώρες, όπως είναι το Αζερμπαϊτζάν, το Τουρκμενιστάν, το Ιράκ και άλλες, ιδίως στην περιφέρεια της Κεντρικής Ασίας, στην ανάπτυξη των οικείων ενεργειακών τομέων κατά τρόπο αποδοτικό και αειφόρο, καθώς και των σχετικών εμπορικών και επενδυσιακών πρακτικών τους έναντι της ΕΕ.

Ως τμήμα του Νότιου Διαδρόμου, η προτεινόμενη συμφωνία για τη μεταφορά και τις υποδομές αερίου δια μέσου της Κασπίας μεταξύ της ΕΕ, του Αζερμπαϊτζάν και του Τουρκμενιστάν, αναμένεται να προλειτουργήσει το έδαφος για την κατασκευή υλικής υποδομής για την προμήθεια φυσικού αερίου από το Τουρκμενιστάν διαμέσου της Κασπίας.

Περίπου το 20% της προμήθειας αερίου της ΕΕ διέρχεται από την Ουκρανία. Η ΕΕ πρέπει να υποστηρίξει τις προσπάθειες αναβάθμισης του συστήματος μεταφοράς αερίου της Ουκρανίας, βελτιώνοντας εκ παραλλήλου τη διαφάνεια και το νομικό πλαίσιο. Πρέπει να αποβλέπει στην ταχύτερη ενσωμάτωση της Ουκρανίας στην Ενεργειακή Κοινότητα.

Η ΕΕ οφείλει επίσης να δραστηριοποιηθεί για την εδραίωση μιας τριμερούς συνεργασίας σε πολιτικό και διοικητικό επίπεδο μεταξύ Ρωσίας και Ουκρανίας, ούτως ώστε να εξασφαλιστεί η σταθερή και αδιάκοπη ροή αερίου μέσω του Ανατολικού Διαδρόμου.

¹¹ COM (2010)677 τελικό

Η σημασία της περιοχής της Μεσογείου στον ενεργειακό εφοδιασμό της ΕΕ αυξάνεται, τόσο σε ό,τι αφορά τα ορυκτά καύσιμα, όσο και, ενδεχομένως, την παραγωγή ηλεκτρικού ρεύματος από ανανεώσιμες πηγές. Επομένως, η ΕΕ καλείται να δραστηριοποιηθεί ενεργότερα στην προαγωγή της ανάπτυξης ενεργειακής υποδομής στην εν λόγω περιοχή.

Όσον αφορά τον τομέα του πετρελαίου, η υλοποίηση του Ευρω-Ασιατικού Διαδρόμου Μεταφοράς Πετρελαίου είναι στόχος υψηλής προτεραιότητας, και θα προσέφερε άμεση πρόσβαση στο αργό πετρέλαιο της Κασπίας. Στον ενεργειακό διάλογο με τη Ρωσία πρέπει να αντιμετωπιστεί το ζήτημα της σταθερότητας του εφοδιασμού σε αργό πετρέλαιο μέσω του αγωγού του Druzhba.

Κυριότερες επακόλουθες δράσεις:

- Εξακολούθηση της υλοποίησης βασικών έργων υποδομής που καθορίζονται στην ανακοίνωση της Επιτροπής «Ενεργειακές προτεραιότητες υποδομής για το 2020 και πέραν»
- Διαφοροποίηση των πηγών και οδών εφοδιασμού με αέριο και πετρέλαιο, συμπεριλαμβανομένης της επείγουσας διάνοιξης του Νότιου Διαδρόμου
- Προώθηση της βιωσιμότητας και της συνεχούς λειτουργίας της υφιστάμενης υποδομής πετρελαίου και αερίου στην Ανατολή και στήριξη της αναβάθμισης του ουκρανικού δικτύου μεταφοράς αερίου, το αργότερο το 2020
- Ανάπτυξη τριμερούς συνεργασίας σε πολιτικό και διοικητικό επίπεδο με τη Ρωσία και την Ουκρανία ώστε να διασφαλιστεί ο σταθερός και αδιάλειπτος εφοδιασμός αερίου μέσω του Ανατολικού Διαδρόμου
- Προαγωγή της συνεργασίας σε έργα ανανεώσιμων πηγών ενέργειας με τις χώρες της Νοτίου Μεσογείου, ιδίως στο πλαίσιο του Μεσογειακού Ηλιακού Σχεδίου, με την δρομολόγηση πρότυπων έργων ηλιακών μονάδων το 2011-2012

1.3. Η ολοκλήρωση της χρηματοπιστωτικής αγοράς με τα όμορα κράτη: μια συνολική, πλην όμως διαφοροποιημένη, προσέγγιση

Η Επιτροπή και ο Ύπατος Εκπρόσωπος της Ένωσης για Θέματα Εξωτερικής Πολιτικής και Πολιτικής Ασφαλείας έχουν αναλάβει την αναβάθμιση της ενεργειακής συνεργασίας¹² ώστε να προωθηθεί η ολοκλήρωση της αγοράς και η ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού με τους εταίρους στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας. Το ζητούμενο είναι η επίτευξη μιας ολοκληρωμένης ενεργειακής αγοράς με όλες τις γειτνιάζουσες χώρες, με βάση τη ρυθμιστική – κανονιστική σύγκλιση. Τα υφιστάμενα ενωσιακά μέσα πρέπει να αξιοποιηθούν ώστε να προωθηθεί η δημιουργία ισότιμων όρων ανταγωνισμού μεταξύ των εντός και εκτός ΕΕ προμηθευτών. Ωστόσο, θα χρειαστεί μια διαφοροποιημένη προσέγγιση προκειμένου να διαμορφωθούν ισόρροπες εταιρικές σχέσεις που να αντανακλούν την προθυμία των χωρών να εναρμονίσουν το οικείο ρυθμιστικό – κανονιστικό πλαίσιο με αυτό

¹² Κοινή ανακοίνωση «Μία νέα απάντηση σε μια γειτονιά που αλλάζει» COM (2011)303

της ΕΕ και, κατά περίπτωση, να εφαρμοστεί η τιμολόγηση του διοξειδίου του άνθρακα ως μέσο διαμόρφωσης ισότιμων όρων ανταγωνισμού για τους ηλεκτροπαραγωγούς.¹³

Οι χώρες του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου (ΕΟΧ), συμπεριλαμβανομένης της Νορβηγίας, αποτελούν ήδη τμήμα της εσωτερικής αγοράς της ΕΕ. Πρέπει επίσης να προωθηθεί η συνεργασία με την Ελβετία. Πρέπει να δοθεί προτεραιότητα στις τρέχουσες διαπραγματεύσεις σχετικά με συμφωνία που αποβλέπει στην πλήρη ολοκλήρωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας και να δοθεί ιδιαίτερη προσοχή στην επέκταση των εν λόγω διαπραγματεύσεων σε άλλους τομείς, όπως είναι οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και το φυσικό αέριο.

Η συνθήκη για την Ενεργειακή Κοινότητα αποτελεί το σημείο αναφοράς για την πλειονότητα των όμορων, ως προς την ΕΕ, χωρών που είναι πρόθυμες να συμμετάσχουν στο ευρωπαϊκό ενεργειακό σύστημα. Με την πρόσφατη προσχώρηση της Δημοκρατίας της Μολδαβίας και της Ουκρανίας, η Ενεργειακή Κοινότητα έχει τη δυνατότητα να συνδέσει την αγορά της ΕΕ με εννέα όμορες χώρες. Το ρυθμιστικό/κανονιστικό πεδίο εφαρμογής πρέπει να επεκταθεί σταδιακά και να συνδυαστεί με μια αποτελεσματικότερη εφαρμογή και επιβολή, καθώς και με συγκεκριμένη συνδρομή για τη μεταρρύθμιση των εν λόγω αγορών.¹⁴ Η διεύρυνση της Ενεργειακής Κοινότητας θα μπορούσε να θεωρηθεί ως ενδεχόμενη επιλογή για χώρες οι οποίες έχουν συνάψει ή προτίθενται να διαπραγματευθούν Συμφωνία Ελεύθερων Συναλλαγών με την ΕΕ και επιδεικνύουν προθυμία και ικανότητα εφαρμογής της σχετικής ενωσιακής νομοθεσίας.

Η Τουρκία θα συνδεθεί σύντομα με το δίκτυο ηλεκτρικού ρεύματος της ΕΕ και θα μπορούσε να αποτελέσει έναν μείζονα κόμβο αερίου και χώρα διαμετακόμισης αερίου για την ΕΕ. Η πρόοδος στις διαπραγματεύσεις για την προσχώρηση της Τουρκίας στη συνθήκη για την Ενεργειακή Κοινότητα και η πρόοδος προς το άνοιγμα του ενεργειακού κεφαλαίου στις διαπραγματεύσεις προσχώρησης θα συνέβαλλε στην εμβάθυνση της συνεργασίας και στη διαμόρφωση ενός στέρεου πλαισίου για τη μεταφορά αερίου μέσω της Τουρκίας.

Εκ παραλλήλου, η πρωτοβουλία του Μπακού και η Πλατφόρμα της Ανατολικής Εταιρικής Σχέσης για την Ενεργειακή Ασφάλεια πρέπει να παραμείνουν οι βασικοί πυλώνες για τον περιφερειακό ενεργειακό διάλογο μεταξύ της ΕΕ και των όμορων χωρών της στην Ανατολή, αξιοποιώντας επίσης τη στήριξη του ενωσιακού προγράμματος INOGATE.¹⁵

Η ενεργειακή κατάσταση στη Νότιο Μεσόγειο είναι πολλά υποσχόμενη. Η ενεργειακή ζήτηση στην περιοχή αναμένεται να διπλασιαστεί μέχρι το 2020 σε σύγκριση με τα σημερινά επίπεδα. Απαιτούνται επείγουσες χρηματοπιστωτικές μεταρρυθμίσεις προκειμένου να τονωθούν οι επενδύσεις στην καθαρή και αποδοτική ενέργεια και στις ενεργειακές τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Ως πρώτο βήμα, η ΕΕ είναι έτοιμη να εργαστεί στην επεξεργασία μιας «ενεργειακής εταιρικής σχέσης ΕΕ – Νότιας Μεσογείου», με

¹³ Οι ρυθμίσεις συμμετοχής τρίτων χωρών στον Οργανισμό Συνεργασία των Ρυθμιστικών Αρχών Ενέργειας (ACER) και στα Ευρωπαϊκά Δίκτυα για τους Οργανισμούς Συστημάτων Μεταφοράς (ENTSO) συνδέονται με την εφαρμογή της αντίστοιχης ενωσιακής νομοθεσίας.

¹⁴ COM (2011) 105 τελικό.

¹⁵ Το πρόγραμμα INOGATE στηρίζει τη συνεργασία στον τομέα της ενεργειακής πολιτικής μεταξύ της ΕΕ και της Ανατολικής Ευρώπης, του Καυκάσου και της Κεντρικής Ασίας.

ιδιαίτερη έμφαση στην ανάπτυξη ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.¹⁶ Οι ελπιδοφόρες διερευνητικές επαφές με εταίρους στην περιοχή, όπως είναι το Μαρόκο και η Αλγερία, υποδηλώνουν ότι η πρωτοβουλία αυτή είναι συμφέρουσα και αξίζει να διερευνηθεί πλήρως.

Η Επιτροπή, σε συνεργασία με τα κράτη μέλη πρέπει να ενθαρρύνει τα κοινά – βιομηχανικής εμπνεύσεως – έργα σε όλες τις όμορες χώρες, σε βασικούς τομείς κοινού ενδιαφέροντος: ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, ενεργειακή απόδοση και διαχείριση της ζήτησης, με έμφαση στην έρευνα και καινοτομία, στη μεγέθυνση και στην απασχόληση. Προκειμένου να στηρίζει τα ως άνω, η Επιτροπή ενδέχεται να εξετάσει το ενδεχόμενο βελτίωσης των όρων που προβλέπονται από την οδηγία για τις ανανεώσιμες πηγές¹⁷ σε έργα που εκτελούνται από κοινού με τις χώρες μέλη της Ενεργειακής Κοινότητας και άλλες τρίτες χώρες, εφόσον αυτό μπορεί να γίνει χωρίς να θιγεί ο αθροιστικός χαρακτήρας και το επίπεδο των στόχων στην ανάπτυξη των ανανεώσιμων πηγών ενέργειας στην ΕΕ. Η Επιτροπή θα συνεχίσει να προωθεί τη συμμετοχή όμορων χωρών στις ενωσιακές πρωτοβουλίες, όπως είναι οι Ευφυείς Πόλεις και Κοινότητες και το Σύμφωνο των Δημάρχων. Η ΕΕ πρέπει επίσης να εξετάσει την προσφορά ολοκληρωμένων διμερών εταιρικών σχέσεων στις χώρες που ενδιαφέρονται να δεσμευθούν στην κατεύθυνση της πληρέστερης ενσωμάτωσης.

Κυριότερες επακόλουθες δράσεις:

- Ολοκλήρωση των διαπραγματεύσεων με την Ελβετία σύμφωνα με τις συμφωνημένες διαπραγματευτικές οδηγίες που αποβλέπουν στην πλήρη ενσωμάτωση των αγορών ηλεκτρικής ενέργειας
- Αναβάθμιση της ενεργειακής συνεργασίας με τις χώρες που έχουν εμπλακεί στη διαδικασία προσχώρησης στην ΕΕ
- Εμβάνθυνση και επέκταση της ισχύος της συνθήκης για την Ενεργειακή Κοινότητα πέραν του 2016 και επικέντρωση στην αποτελεσματική υλοποίηση
- Υποβολή πρότασης στους εταίρους σχετικά με περιφερειακή Ενεργειακή Εταιρική Σχέση ΕΕ-Νότιας Μεσογείου, εστιασμένη αρχικά στην ανάπτυξη αγοράς ηλεκτρικής ενέργειας και ανανεώσιμων πηγών στις εν λόγω χώρες μέχρι το 2020
- Ενθάρρυνση τρίτων χωρών ως προς την εφαρμογή φιλόδοξων πολιτικών ενεργειακής απόδοσης και ανανεώσιμων πηγών ενέργειας καθώς και την τιμολόγηση του διοξειδίου του άνθρακα, εξασφαλίζοντας ταυτοχρόνως ισότιμους όρους για τον τομέα της ηλεκτροπαραγωγής

1.4. Ενεργειακός διάλογος ΕΕ – Ρωσίας: από την εταιρική σχέση στην ολοκλήρωση

Η Ρωσία διαδραματίζει σημαντικότατο ρόλο στην ενεργειακή αγορά της Ευρώπης. Κοινός στόχος μας θα έπρεπε να είναι η επιτάχυνση της σύγκλισης των δύο ενεργειακών αγορών, αναγνωρίζοντας ότι η Ρωσική Ομοσπονδία μπορεί να μεγιστοποιήσει τα

¹⁶ Όπως προτείνεται στην κοινή ανακοίνωση της Επιτροπής και της Ύπατης Εκπροσώπου «Μια εταιρική σχέση με τις χώρες της Νότιας Μεσογείου για τη Δημοκρατία και την κοινή ευημερία», COM(2011) 200 Τελικό.

¹⁷ Οδηγία 2009/28/ΕΚ.

κοινωνικοοικονομικά οφέλη της από τις ενεργειακές εξαγωγές της και η ΕΕ μπορεί να ενισχύσει την ανταγωνιστικότητα στην ενεργειακή αγορά της.

Η ενεργειακή συνεργασία μας απαιτεί μία νέα και ισχυρή νομική βάση. Ως εκ τούτου, οι διαπραγματεύσεις για τη νέα συμφωνία ΕΕ-Ρωσίας¹⁸ πρέπει να θίξει κρίσιμης σημασίας θέματα, όπως είναι η πρόσβαση στους ενεργειακούς πόρους, τα δίκτυα και οι εξαγωγικές αγορές, η προστασία των επενδύσεων, η αμοιβαιότητα, η πρόληψη κρίσεων και η συνεργασία, οι ισότιμοι όροι και η τιμολόγηση των ενεργειακών πόρων. Αναγκαία είναι επίσης και η νομική ασφάλεια στα πυρηνικά θέματα, όπου καταρτίζεται η συμφωνία πυρηνικής συνεργασίας Ευρατόμ-Ρωσίας. Στην περιοχή της Βαλτικής, όπου είναι αναγκαίο να συντονιστούν τα δίκτυα των χωρών της περιοχής με το σύστημα ηλεκτρικής ενέργειας της Ένωσης, πρέπει η ΕΕ να πραγματοποιήσει βήματα προς την ολοκλήρωση μιας τεχνικής συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ, της Ρωσίας και της Λευκορωσίας σχετικά με τους κανόνες διαχείρισης των δικτύων ηλεκτρισμού στην περιοχή.

Ο ενεργειακός διάλογος ΕΕ-Ρωσίας απαιτεί αυξημένη συνεργασία μεταξύ των κρατών μελών και της Επιτροπής. Προσφάτως, ο ενεργειακός διάλογος ΕΕ-Ρωσίας τονώθηκε μέσω της υπογραφής ενός ενισχυμένου μηχανισμού έγκαιρης προειδοποίησης για την περαιτέρω βελτίωση του συντονισμού σε περίπτωση εκτάκτων καταστάσεων από πλευράς προμήθειας ή ζήτησης, της σύστασης συμβουλευτικού συμβουλίου ΕΕ-Ρωσίας για το αέριο και της διενέργειας εντατικού διαλόγου σχετικά με τις μελλοντικές εξελίξεις όσον αφορά τις υποδομές, συμπεριλαμβανομένου του ρυθμιστικού πλαισίου.

Με βάση τις προσπάθειες αυτές, ένας κοινός ενεργειακός χάρτης πορείας ΕΕ-Ρωσίας θα εντοπίσει τις ευκαιρίες μακροπρόθεσμης συνεργασίας. Οι δραστηριότητες αυτές θα υποστηρίξουν μεταρρυθμίσεις των αγορών και θα συμβάλουν στη βελτίωση του επενδυτικού κλίματος όσον αφορά τις ενωσιακές ενεργειακές εταιρείες στη Ρωσική Ομοσπονδία. Αναμένεται να επιτρέψουν τη βελτίωση του συντονισμού στις συζητήσεις σχετικά με τα μεγάλα έργα υποδομής που εμπλέκουν περισσότερα του ενός κράτη μέλη της ΕΕ ή τρίτες χώρες. Ο διάλογος για την πυρηνική ασφάλεια πρέπει να ενταθεί και, σύμφωνα με την εταιρική σχέση ΕΕ-Ρωσίας για τον εκσυγχρονισμό¹⁹, πρέπει να επεκταθεί η συνεργασία στους τομείς της έρευνας και της καινοτομίας, της ενεργειακής απόδοσης και άλλων αειφόρων ενεργειακών τεχνολογιών.

Κυριότερες επακόλουθες δράσεις:

- Προτεραιότητα στην επιτάχυνση των διαπραγματεύσεων των σχετικών με τις ενεργειακές πτυχές της Νέας Συμφωνίας
- Αναβάθμιση της υλοποίησης της εταιρικής σχέσης ΕΕ-Ρωσίας για τον εκσυγχρονισμό με συγκεκριμένα κοινά έργα για τις καθαρές και αποδοτικές ενεργειακές τεχνολογίες, την έρευνα και την καινοτομία
- Ανάλυση δέσμευσης με τη Ρωσία για την υλοποίηση του Ενεργειακού χάρτη πορείας ΕΕ-2050

¹⁸ Η νέα συμφωνία ΕΕ-Ρωσίας θα έχει ως στόχο τη διαμόρφωση ενός συνολικού πλαισίου συνεργασίας και την αντικατάσταση της συμφωνίας εταιρικής σχέσης και συνεργασίας ΕΕ-Ρωσίας που ισχύει από το 1997.

¹⁹ Δρομολογήθηκε στη Διάσκεψη Κορυφής ΕΕ-Ρωσίας της 1^{ης} Ιουνίου 2010

- Σύναψη τεχνικής συμφωνίας μεταξύ της ΕΕ, της Ρωσίας και της Λευκορωσίας σχετικά με τους τεχνικούς κανόνες διαχείρισης των δικτύων ηλεκτρικής ενέργειας στην περιοχή της Βαλτικής

2. ΕΝΙΣΧΥΣΗ ΤΩΝ ΕΤΑΙΡΙΚΩΝ ΣΧΕΣΕΩΝ ΓΙΑ ΑΣΦΑΛΗ, ΟΣΟΝ ΑΦΟΡΑ ΤΟΝ ΕΦΟΔΙΑΣΜΟ ΚΑΙ ΤΟΥΣ ΧΡΗΣΤΕΣ, ΑΕΙΦΟΡΟ ΚΑΙ ΑΝΤΑΓΩΝΙΣΤΙΚΗ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Ως σημαντικός καταναλωτής ενέργειας, εισαγωγέας και πάροχος τεχνολογίας, η ΕΕ έχει συμφέρον να δραστηριοποιήσει τους ανά την υφήλιο εταίρους της στον τομέα της ενεργειακής πολιτικής. Είναι προς το συμφέρον της στρατηγικής της ΕΕ να οικοδομήσει σταθερές και μακροπρόθεσμες εταιρικές σχέσεις με τους κυριότερους υφιστάμενους και νέους δυνητικούς προμηθευτές τους, καθώς και με τις καταναλώτριες χώρες, συμπεριλαμβανομένων των αναδυόμενων οικονομιών.

Η ΕΕ έχει θεσπίσει μερικά από τα παγκοσμίως υψηλότερα πρότυπα διαφάνειας και ρύθμισης των αγορών, καθώς και υψηλά πρότυπα ασφαλείας όσον αφορά την πυρηνική ενέργεια, το πετρέλαιο και το αέριο. Μέσω της διεθνούς συνεργασίας, η ΕΕ μπορεί να συνδράμει άλλες χώρες στην αναβάθμιση των προτύπων τους.

2.1. Εταιρικές σχέσεις με προμηθευτές ενέργειας

Οι εταιρικές σχέσεις της ΕΕ με τους κυριότερους ενεργειακούς προμηθευτές της πρέπει να είναι αμοιβαία επωφελείς, αντανακλώντας την αλληλεξάρτηση. Πρέπει να διαλαμβάνουν ευρύ φάσμα τομέων, όπως είναι η ρυθμιστική συνεργασία, η ενεργειακή ασφάλεια και η ασφάλεια εφοδιασμού, η έρευνα και η καινοτομία, η ενεργειακή απόδοση, η πρόσβαση στις αγορές και η προστασία των επενδύσεων, με τη χρήση κατάλληλων μέσων και συμφωνιών συνεργασίας. Τέτοιες εταιρικές σχέσεις πρέπει επίσης να επεκτείνονται στην αποδοτική χρήση των διαθέσιμων πόρων, καθώς και στην από κοινού εκτίμηση των μακροπρόθεσμων προοπτικών ενεργειακού εφοδιασμού και ζήτησης.

Πέραν της Ρωσίας, μια συνολική προσέγγιση μπορεί να εκφραστεί καλύτερα στην υφιστάμενη συνεργασία με άλλους σημαντικούς προμηθευτές υδρογονανθράκων:²⁰

- Ο μακροπρόθεσμος διϋπουργικός ενεργειακός διάλογος ΕΕ-Νορβηγίας αποβλέπει ήδη στο συντονισμό των ενεργειακών πολιτικών με την ευρεία έννοια. Η Νορβηγία, η οποία συνδέεται με την ΕΕ μέσω του Ευρωπαϊκού Οικονομικού Χώρου, αποτελεί σημαντικό εταίρο της Ένωσης σε ευρύ φάσμα τομέων που άπτονται της ενεργειακής πολιτικής εν γένει, καθώς και της ασφαλείας του εφοδιασμού. Η εταιρική αυτή σχέση έχει προοπτικές περαιτέρω εμβάνθυνσης και επέκτασης.
- Παρομοίως, η Ένωση έχει συμφέρον να επεκταθεί και να αναβαθμιστεί η ενεργειακή συνεργασία της με την Αλγερία. Και οι δύο πλευρές προτίθενται να ολοκληρώσουν, χωρίς καθυστέρηση, την επεξεργασία ενός μνημονίου για την ενέργεια, το οποίο έχει τη δυνατότητα να προωθήσει τη διμερή ενεργειακή συνεργασία πέραν των παραδοσιακών

²⁰ Η Ρωσία, η Νορβηγία και η Αλγερία καλύπτουν το 85% των ενωσιακών εισαγωγών φυσικού αερίου και το 50% περίπου των ενωσιακών εισαγωγών αργού πετρελαίου. Οι χώρες του ΟΠΕΧ καλύπτουν το 36% περίπου των ενωσιακών εισαγωγών αργού πετρελαίου.

συνεργασιών στο εμπόριο αερίου και πετρελαίου και ιδίως να επιδιώξει τη συνεργασία όσον αφορά την ανάπτυξη και εμπορία ανανεώσιμων πηγών ενέργειας.

- Η ενεργειακή εταιρική σχέση της ΕΕ με τη Σαουδική Αραβία προσφέρει μία ομοίως πολλά υποσχόμενη προοπτική διεύρυνσης του πεδίου διμερούς συνεργασίας, πέραν του πετρελαίου.
- Μετά την κατάρρευση του καθεστώτος Καντάφι, η ΕΕ είναι έτοιμη να επεκτείνει και στη Λιβύη την προσφορά της για την σύναψη ολοκληρωμένων ενεργειακών εταιρικών σχέσεων με τις χώρες της Βόρειας Αφρικής. Η μελλοντική ενεργειακή συνεργασία ΕΕ-Λιβύης θα μπορούσε να συμπεριλάβει ένα ευρύ φάσμα θεμάτων, όπως, μεταξύ άλλων, τις ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, τη διαχείριση της αγοράς ηλεκτρισμού και ενέργειας, και να διευκολύνει την πλήρη ένταξη της Λιβύης στις περιφερειακές και Ευρω-Μεσογειακές δομές συνεργασίας στον ενεργειακό τομέα. Επιπλέον, η ΕΕ θα υποστηρίξει τις προσπάθειες των ευρωπαϊκών επιχειρήσεων να συμβάλουν στην αποκατάσταση του εξαγωγικού δυναμικού της χώρας όσον αφορά το πετρέλαιο και το φυσικό αέριο.

Η ΕΕ έχει επίσης σταθερές σχέσεις ενεργειακής συνεργασίας με τον ΟΠΕΚ και με τα περισσότερα των μελών του. Παράλληλα με τους παραδοσιακούς αυτούς προμηθευτές, οι περιοχές της Κασπίας, της Κεντρικής Ασίας και του Κόλπου έχουν σημαντικές δυνατότητες υπό το πρίσμα της ενωσιακής πολιτικής για διαφοροποίηση των πηγών εφοδιασμού, όπως εξάλλου και η περιοχή της Αρκτικής και χώρες όπως το Ιράκ, η Βραζιλία, η Βενεζουέλα, ο Καναδάς και η Νιγηρία, καθώς και άλλοι αφρικανικοί παραγωγοί.

Η ορθολογική ενεργειακή διακυβέρνηση, συμπεριλαμβανομένων των αρχών της Πρωτοβουλίας για τη διαφάνεια στον τομέα των εξορυκτικών βιομηχανιών²¹, και η σταδιακή κατάργηση των μη αποδοτικών επιχορηγήσεων των ορυκτών καυσίμων, οι οποίες ενθαρρύνουν τη σπάταλη κατανάλωση, πρέπει επίσης να βρίσκονται στον πυρήνα των εν λόγω προσπαθειών, όπως εξάλλου και αειφόρες πρακτικές παραγωγής, όπως είναι και η μείωση της καύσης αερίου στους πυρσούς εγκαταστάσεων πετρελαίου.

Η σημαντική συμβολή του υγροποιημένου φυσικού αερίου (LNG) στον ενεργειακό εφοδιασμό της ΕΕ και ο σημαντικότερος αντίκτυπος της στην παγκόσμια αγορά αερίου επιβάλλει τη συνεργασία με τους κυριότερους προμηθευτές όπως είναι το Κατάρ, η Αυστραλία, το Τρινιδάδ και το Τομπάγκο, καθώς και με τους σημερινούς και μελλοντικούς κύριους καταναλωτές όπως είναι η Ιαπωνία, η Κίνα και η Ινδία, με στόχο την αύξηση της διαφάνειας και ευελιξίας της παγκόσμιας αγοράς.

Οι στόχοι της ΕΕ για χαμηλές ανθρακούχες εκπομπές απαιτούν ένα νέο τύπο εταιρικής σχέσης, με προοπτικές για την προμήθεια ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές. Οι εταιρικές σχέσεις με χώρες παραγωγής και κατανάλωσης βιοκαυσίμων, όπως είναι η Βραζιλία, οι Ηνωμένες Πολιτείες και άλλοι παραγωγοί στην Αφρική και την Ασία, πρέπει να αποβλέπουν στην προώθηση των απαιτήσεων αειφορίας για τα βιοκαύσιμα και τα βιο-υγρά. Οι εταιρικές σχέσεις πρέπει να στηρίζουν την εφαρμογή μέτρων ενεργειακής απόδοσης.

Κυριότερες επακόλουθες δράσεις:

²¹ Το ΕΙΤΙ στηρίζει τη βελτίωση της διακυβέρνησης σε πλούσιες από πλευράς χώρων χώρες μέσω του ελέγχου και της πλήρους δημοσιοποίησης των πληρωμών από εταιρείες και των κυβερνητικών εσόδων από το πετρέλαιο, το αέριο και την εξόρυξη.

- Εμβάθυνση των υφιστάμενων διαλόγων με τους κυριότερους ενεργειακούς προμηθευτές και επέκταση νέων διαλόγων με αναδυόμενους ενεργειακούς παραγωγούς, ούτως ώστε να περιληφθούν, π.χ. οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας και το LNG
- Μεγαλύτερη επικέντρωση σε όλους τους διαλόγους που αφορούν τη χρηστή ενεργειακή διακυβέρνηση και τις ενεργειακές επενδύσεις, την αειφόρο ενέργεια και την ενεργειακή απόδοση

2.2. Εταιρικές σχέσεις με εκβιομηχανισμένες και ραγδαία αναπτυσσόμενες οικονομίες

Ο διάλογος της ΕΕ με άλλους σημαντικούς καταναλωτές ενέργειας, είτε πρόκειται για εκβιομηχανισμένες χώρες, είτε για αναδυόμενες οικονομίες, πρέπει να επικεντρωθεί στη δημιουργία διαφανών και προβλέψιμων παγκόσμιων ενεργειακών αγορών, προάγοντας την ενεργειακή απόδοση και την ενέργεια χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, καθώς και τις προσπάθειες τεχνολογικής έρευνας και καινοτομίας. Τα διεθνή πρότυπα, η σήμανση των προϊόντων (πχ. η πρωτοβουλία της ΕΕ «ενεργειακό αστέρι»²²) και η πιστοποίηση, αποτελούν ιδιαίτερα σημαντικό αντικείμενο κοινής δραστηριοποίησης, λόγω της σημασίας τους για την τόνωση του εμπορίου και της πρόσβασης στις αγορές, της ανάπτυξης και της πρόσβασης σε τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών. Οι ήδη διεξαγόμενοι επικοδομητικοί διάλογοι με την Κίνα, τη Ρωσία και τις ΗΠΑ αποτελούν χαρακτηριστικά παραδείγματα τέτοιας συνεργασίας με καταναλώτριες χώρες.

Μεγάλης κλίμακας διεθνή έργα, όπως είναι το ITER, αποτελούν μέσο επίτευξης σημαντικών αποτελεσμάτων στον τομέα της τεχνολογικής συνεργασίας. Δεδομένης της κλίμακας και του πεδίου εφαρμογής των Ευρωπαϊκών Βιομηχανικών Πρωτοβουλιών του Ευρωπαϊκού Στρατηγικού Σχεδίου Ενεργειακών Τεχνολογιών²³, διανοίγονται ευκαιρίες διεθνούς συνεργασίας. Ενωσιακές δραστηριότητες, π.χ. το Ευρωπαϊκό Δίκτυο Έργων για την Επίδειξη της Δέσμευσης και Αποθήκευσης Άνθρακα, πρέπει να συνδεθεί με σχετικές παγκόσμιες πρωτοβουλίες, ούτως ώστε να ανταλλάγουν βέλτιστες πρακτικές και να προαχθεί η διάθεση των εν λόγω τεχνολογιών. Προκειμένου να διατηρηθεί η θέση της Ευρώπης στην ενεργειακή έρευνα και καινοτομία, η τεχνολογική συνεργασία με τους εταίρους μας πρέπει να είναι αμοιβαία, ιδίως όσον αφορά την πρόσβαση στα προγράμματα έρευνας και ανάπτυξης, ενώ απαραίτητη είναι και η ισότιμη μεταχείριση και προστασία των δικαιωμάτων πνευματικής ιδιοκτησίας.

Αλλά και η συνεργασία με τις καταναλώτριες χώρες πρέπει να παρακολουθεί τα αναδυόμενα προβλήματα. Επί παραδείγματι, η αποθήκευση ενέργειας από ανανεώσιμες πηγές και ηλεκτρισμού, καθώς και άλλες, προηγμένες ενεργειακές εφαρμογές, χρειάζονται μία πλειάδα πρώτων υλών, συμπεριλαμβανομένων των σπανίων γαιών, των οποίων η προμήθεια είναι σήμερα εξαιρετικά δύσκολη. Πέραν της διασφάλισης της διαθεσιμότητας και της πρόσβασης στα εν λόγω υλικά, η έρευνα πρέπει να αναπτύξει υποκατάστατα των εν λόγω πρώτων υλών ή να περιορίσει τη χρήση τους, γεγονός το οποίο δημιουργεί νέες καταστάσεις αβεβαιότητας από πλευράς προμήθειας, ασφάλειας, τοξικότητας ή περιβαλλοντικής επιβάρυνσης. Η συντονισμένη δράση από την ΕΕ και από άλλους φορείς που βρίσκονται στην τεχνολογική

²² www.eu-energystar.org
²³ COM (2007) 723.

πρωτοπορία, συμπεριλαμβανομένων των ΗΠΑ και της Ιαπωνίας, αναμένεται να προωθήσει τις εν λόγω προσπάθειες.

Μεταξύ των εκβιομηχανισμένων χωρών, ο διάλογος ΕΕ-ΗΠΑ, ιδίως δε το Ενεργειακό Συμβούλιο ΕΕ-ΗΠΑ, το οποίο συνεστήθη το 2009, είναι σημαντικός παράγοντας για την ενεργειακή πολιτική της ΕΕ. Με βάση την κτηθείσα πείρα, ο διάλογος πρέπει να εστιάζεται όλο και περισσότερο στην προαγωγή σταθερών, αξιόπιστων και διαφανών παγκόσμιων ενεργειακών αγορών, στο συντονισμό των ρυθμιστικών καθεστώτων και ερευνητικών προγραμμάτων με στόχο την επιτάχυνση της διάθεσης καθαρών και αποδοτικών ενεργειακών τεχνολογιών, καθώς και στην ανάπτυξη κοινών προτύπων. Προκειμένου να επωφεληθούν τα μέγιστα από τη συνεργασία αυτή, οι δύο πλευρές πρέπει να αξιοποιήσουν πλήρως και να εντείνουν περαιτέρω τη συνεργασία εντός των υφισταμένων πλαισίων, όπως είναι οι εργασίες των Διατλαντικών Οικονομικών Συμβουλίων (TEC) για την προώθηση της ηλεκτροκινητικότητας, και οι προσπάθειες του Ενεργειακού Συμβουλίου ΕΕ-ΗΠΑ για την προαγωγή των ευφυών δικτύων και της αποθήκευσης ενέργειας, μεταξύ άλλων.

Ο σημαντικός ρόλος ασιατικών χωρών, όπως η Ιαπωνία, πρέπει να αντανakλάται καταλλήλως στις ενωσιακές εξωτερικές προσπάθειες. Η ΕΕ και η Ιαπωνία καλούνται να αναζωογονήσουν τις κοινές δραστηριότητές τους για την προώθηση των στόχων ενεργειακής ασφάλειας, αειφορίας και ασφάλειας εφοδιασμού. Στον πυρήνα των ενωσιακών προσπαθειών συνεργασίας με την Ιαπωνία πρέπει να είναι η έρευνα και καινοτομία στις ενεργειακές τεχνολογίες, ο καθορισμός διεθνών προτύπων, τα ευφυή δίκτυα και η πυρηνική ασφάλεια.

Η Κίνα αποτελεί ήδη τον μεγαλύτερο καταναλωτή ενέργειας στον κόσμο. Ενώ αναμένεται ότι περισσότερο από το μισό της αύξησης της παγκόσμιας ενεργειακής ζήτησης για τα επόμενα 25 έτη θα προέλθει από την Κίνα και την Ινδία²⁴, η ισορροπία στις ενεργειακές αγορές μεταβάλλεται με ταχείς ρυθμούς. Οι εξελίξεις αυτές απαιτούν μία ισχυρή απόκριση από την ΕΕ, ούτως ώστε να αντιμετωπιστούν καταλλήλως τα ανακύπτοντα προβλήματα.

Τα τελευταία χρόνια έχει οικοδομηθεί ένας επιτυχής διάλογος ΕΕ-Κίνας. Τόσο η Ευρώπη, όσο και η Κίνα, έχουν ισχυρό συμφέρον να ενισχύσουν την ενεργειακή απόδοση και αειφορία στην Κίνα και να διασφαλίσουν ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις ενωσιακές επιχειρήσεις. Μεταξύ των θεμάτων μιας μελλοντικής συνεργασίας περιλαμβάνονται η ενεργειακή απόδοση, οι ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, ο καθαρός άνθρακας, η δέσμευση και αποθήκευση άνθρακα, τα ευφυή δίκτυα, η έρευνα για τη σύντηξη και η πυρηνική ασφάλεια, ενώ πρέπει επίσης να ληφθούν υπόψη οι έντονες τάσεις αστικοποίησης στην Κίνα.

Η ενεργειακή ζήτηση στις αναδύομενες οικονομίες αυξάνεται με πρωτόγνωρους ρυθμούς. Με χώρες όπως είναι η Ινδία, η Βραζιλία, η ΕΕ καλείται να αναπτύξει δραστηριότητες κοινού ενδιαφέροντος, όπως, για παράδειγμα, σχετικά με την ενεργειακή πολιτική και τις ρυθμιστικές πρακτικές, με τη θέσπιση προτύπων και την τεχνολογική έρευνα και καινοτομία, συμπεριλαμβανομένων τομέων όπως είναι η ανανεώσιμη ενέργεια, τα αειφόρα βιοκαύσιμα, ο καθαρός άνθρακας, η ενεργειακή απόδοση, τα ευφυή δίκτυα και η σύντηξη.

Κυριότερες επακόλουθες δράσεις:

- Πρόσκληση προς τις ΗΠΑ, την Ιαπωνία και άλλες εκβιομηχανισμένες χώρες - εταίρους

²⁴ Διεθνής Οργανισμός Ενέργειας, World Energy Outlook 2010 (Σκιαγράφηση του ζητήματος της ενέργειας ανά τον κόσμο 2010)

ώστε να συνενώσουν τις προσπάθειες τους με την ΕΕ προκειμένου να επιταχυνθεί η ανάπτυξη φιλοδοξών πολιτικών σχετικών με τις τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και την ενεργειακή απόδοση, συμπεριλαμβανομένων της ρυθμιστικής συνεργασίας, κοινών έργων Ε&Α, της κινητικότητας των ερευνητών και κοινών εργασιών για μεγαλύτερης απόδοσης υλικά και πρότυπα για καίριες και αναδυόμενες τεχνολογίες, όπως ήδη επιδιώκεται με τις ΗΠΑ υπό την αιγίδα του Ενεργειακού Συμβουλίου ΕΕ-ΗΠΑ

- Κατάρτιση μακροπρόθεσμων χαρτών πορείας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών με σημαντικούς εταίρους όπως είναι οι ΗΠΑ και η Ιαπωνία, με στόχο την προώθηση της τεχνολογικής, ερευνητικής και βιομηχανικής συνεργασίας
- Υποβολή πρότασης για τριμερή πρωτοβουλία με την Ιαπωνία και τις ΗΠΑ σχετικά με την έρευνα σε κρίσιμα για τις ενεργειακές εφαρμογές υλικά, ιδίως σε τομείς σημαντικών τεχνολογικών καινοτομιών, όπως είναι η υποκατάσταση των σπανίων γαιών
- Θέσπιση της αρχής της αμοιβαιότητας στην ενωσιακή συνεργασία στους σχετικούς με την ενέργεια επιστημονικούς και τεχνολογικούς τομείς, όπως προβλέπονται στο πλαίσιο της Ένωσης Καινοτομίας²⁵ ενίσχυση της συνεργασίας μεταξύ εθνικών ενεργειακών εργαστηρίων των ΗΠΑ και εργαστηρίων στην ΕΕ, συμπεριλαμβανομένου του Κοινού Κέντρου Ερευνών της Επιτροπής
- Διαμόρφωση κοινών προσεγγίσεων της ΕΕ και των κρατών μελών έναντι της Κίνας, της Ινδίας, της Βραζιλίας και της Νότιας Αφρικής, με στόχο την προαγωγή πολιτικών και τεχνολογιών στους τομείς της ενέργειας χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και διαχείρισης της ζήτησης, αναβάθμιση των υφιστάμενων διμερών διαλόγων ούτως ώστε να περιλάβουν αειφόρους τρόπους εκσυγχρονισμού και πτυχές της ενεργειακής ασφάλειας

2.3. Ένα σταθερό και προβλέψιμο πλαίσιο για το εμπόριο και τις επενδύσεις

Η ΕΕ πρέπει να συνεχίσει την ενσωμάτωση βασικών αρχών που διέπουν το εμπόριο και τις επενδύσεις, όπως είναι η μη εισαγωγή διακρίσεων και η πρόσβαση στις αγορές και να επιβάλει την εφαρμογή τους με τη βοήθεια διαδικασιών διευθέτησης διαφορών, τόσο στις διμερείς συμφωνίες, όσο και τα πολυμερή νομικά πλαίσια. Οι κανόνες αυτοί πρέπει να αποτελούν το αντικείμενο διαπραγμάτευσης, ούτως ώστε να ταιριάζουν στις συγκεκριμένες ενεργειακές σχέσεις και συμφέροντα των επιμέρους χωρών ή ομάδων χωρών.

Οι αρχές αυτές πρέπει να συμπληρωθούν με κανόνες που να διέπουν την αμοιβαία και ισότιμη πρόσβαση στους ενεργειακούς πόρους και δίκτυα στις εν λόγω χώρες, καθώς και την προστασία των επενδύσεων και τη ρυθμιστική σύγκλιση όσον αφορά τις τιμολογιακές πολιτικές, τα κριτήρια αειφορίας και τους μηχανισμούς πρόληψης κρίσεων.

Καταβάλλονται σημαντικές προσπάθειες για την αντιμετώπιση των ειδικών ανησυχιών για την ενέργεια στις ενωσιακές, εμπορικές και επενδυσιακές συμφωνίες, συμπεριλαμβανομένης της Συνθήκης για τον Ενεργειακό Χάρτη και στο πλαίσιο του Παγκόσμιου Οργανισμού Εμπορίου (ΟΕ). Χρειάζεται επείγοντως να ενταθεί η δραστηριοποίηση για τη διαμόρφωση ενός συνολικού και συνεκτικού νομικού περιβάλλοντος για τις ενωσιακές ενεργειακές

²⁵ Flagship Initiative of the Europe 2020 Strategy

σχέσεις με τους κύριους προμηθευτές και χώρες διαμετακόμισης. Πρόκειται για κρίσιμης σημασίας ζήτημα για την περαιτέρω ρυθμιστική σύγκλιση με τις όμορες χώρες της ΕΕ.

Στο πλαίσιο της διαδικασίας του Ενεργειακού Χάρτη, η προσοχή χρειάζεται να μετατοπιστεί στα βασικά πεδία της εντολής του – την προστασία του εμπορίου, της διαμετακόμισης και των επενδύσεων. Επιπλέον, προκειμένου να διατηρήσει τη σημασία της, η συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη πρέπει να επιδιώξει την επέκταση της εισδοχής νέων μελών από τη Βόρεια Αφρική και την Άπω Ανατολή. Η ΕΕ θεωρεί ότι η τυχόν πλήρης εισδοχή της Ρωσίας στο πολυμερές αυτό πλαίσιο θα είναι αμοιβαία επωφέλης.

Εκ παραλλήλου, η ΕΕ χρειάζεται να προαγάγει ισότιμους όρους ανταγωνισμού για τις επενδύσεις στην αειφόρο ενέργεια, αντιμετωπίζοντας το ζήτημα των αυξανόμενων κωλυμάτων στον εν λόγω τομέα στο εμπόριο και στις επενδύσεις, χρησιμοποιώντας τα μέσα της στρατηγικής για την πρόσβαση στις αγορές.²⁶ Ο περιορισμός και η άρση των εν λόγω εμποδίων είναι επίσης παράγοντας μεγάλης σημασίας για τις αναπτυσσόμενες χώρες, ούτως ώστε να αυξηθεί η προσβασιμότητα στις τεχνολογίες και να ενθαρρυνθούν οι μακροπρόθεσμες επενδύσεις, με κατάλληλη προστασία των επενδυτών και με επιβράβευση της καινοτομίας, προκειμένου να καταστεί πραγματικότητα η μεταφορά και ανάπτυξη τεχνολογίας. Η ΕΕ πρέπει επίσης να δραστηριοποιηθεί ενεργά στη θέσπιση παγκόσμιων προτύπων για το αειφόρο εμπόριο και τις επενδύσεις στην πράσινη ενέργεια.

Χρειάζεται να βελτιωθεί η συνοχή μεταξύ της ενωσιακής ενεργειακής πολιτικής και της βιομηχανικής πολιτικής όσον αφορά την ανταγωνιστικότητα της ενωσιακής βιομηχανίας. Η Επιτροπή πρέπει να καταβάλει προσπάθειες για τη συστηματική προώθηση και θεσμοθέτηση της συμμετοχής της ενωσιακής βιομηχανίας στους ενεργειακούς διαλόγους της με τους στρατηγικούς εταίρους.

Κυριότερες επακόλουθες δράσεις:

- Στήριξη της συνδιάσκεψης για τον Ενεργειακό Χάρτη, μεταθέτοντας το κέντρο βάρους του Ενεργειακού Χάρτη στο βασικό του προορισμό: το εμπόριο, τη διαμετακόμιση και την προστασία των επενδύσεων, καθώς και τη γεωγραφική του επέκταση
- Έκκληση για συστηματική συμμετοχή της βιομηχανίας στους ενωσιακούς ενεργειακούς διαλόγους με χώρες – στρατηγικούς εταίρους, συμπεριλαμβανομένης της διοργάνωσης ειδικών επιχειρηματικών φόρουμ.

2.4. Προώθηση των υψηλότερων δυνατών προτύπων ασφάλειας, ασφάλειας του εφοδιασμού και περιβαλλοντικής ασφάλειας σε παγκόσμιο επίπεδο

Οι κανόνες που διέπουν τα υψηλά επίπεδα πυρηνικής ασφάλειας και ασφάλειας του εφοδιασμού στην ΕΕ πρέπει να αντανakλώνται στις εξωτερικές στρατηγικές, ιδίως δε στις πυρηνικές μονάδες ηλεκτροπαραγωγής που βρίσκονται ή που προγραμματίζεται να κτασκευαστούν, στις γειτνιάζουσες προς την ΕΕ περιοχές. Πρέπει επίσης να εξεταστούν μέτρα ώστε τέτοιες πυρηνικές μονάδες ηλεκτροπαραγωγής να ανταποκρίνονται στα υψηλότερα δυνατά επίπεδα πυρηνικής ασφάλειας, επαληθεύσιμα με κοινές πρωτοβουλίες ελέγχου της ασφάλειας και επικινδυνότητας.

²⁶

COM(2007) 183 τελικό.

Οι διμερείς συμφωνίες Euratom με τους περισσότερους από τους κυριότερους προμηθευτές πυρηνικών υλικών της ΕΕ επιτρέπουν τη διακίνηση υλικών και τη μεταφορά τεχνολογίας υπό διεθνείς διασφαλίσεις. Το έργο αυτό θα προωθηθεί περαιτέρω με την αναθεώρηση των συμφωνιών με τον Καναδά και την Αυστραλία, με διαπραγματεύσεις με αντικείμενο τη συμφωνία με τη Νότια Αφρική και τη Ρωσική Ομοσπονδία και με την έναρξη διαπραγματεύσεων με την Κίνα. Όλες οι νέες πυρηνικές συμφωνίες πρέπει να επιδιώκουν τη συμμόρφωση με τα υψηλότερα δυνατά διεθνή πρότυπα ασφαλείας και διασφάλισης του εφοδιασμού.

Η ΕΕ καλείται να εντείνει τις προσπάθειές της στα πολυμερή πλαίσια, όπως είναι το πλαίσιο του Διεθνούς Οργανισμού Ατομικής Ενεργείας (ΔΟΑΕ), ούτως ώστε να εξασφαλιστεί ότι θα γίνουν, σε παγκόσμια κλίμακα, νομικώς δεσμευτικά τα υψηλότερα δυνατά επίπεδα πυρηνικής ασφαλείας. Εν προκειμένω είναι βασικής σημασίας παράγοντας η ενίσχυση της Σύμβασης για την Πυρηνική Ασφάλεια.

Η ΕΕ αναμένει από τις τρίτες χώρες να συμμορφωθούν με τα αυστηρότερα δυνατά διεθνή πρότυπα πυρηνικής ασφαλείας και περιβαλλοντικής προστασίας όσον αφορά τα ενεργειακά έργα που αφορούν την ΕΕ, ιδίως με συνεκτική και διαφανή εκτίμηση των διαμεθοριακών περιβαλλοντικών επιπτώσεων τους στην ΕΕ.

Επίσης, η ΕΕ έχει αναλάβει να καταστήσει την ΕΕ ως το επίκεντρο βέλτιστων πρακτικών στον τομέα της ασφαλείας των υπεράκτιων δραστηριοτήτων εξόρυξης πετρελαίου και αερίου. Η Επιτροπή καταρτίζει συγκεκριμένες προτάσεις για να στηρίξει τη δέσμευση αυτή, τόσο εντός της ΕΕ όσο και διεθνώς. Σκοπός της είναι η αναβάθμιση των διεθνών προτύπων ασφαλείας, ιδίως στο πλαίσιο του G-20, του Διεθνούς Ναυτιλιακού Οργανισμού, του ΟΠΕΧ και του Διεθνούς Φόρουμ των Ρυθμιστικών Φορέων.

Κυριότερες επακόλουθες δράσεις:

- Επέκταση των εκτιμήσεων όσον αφορά την πυρηνική ασφάλεια στους γείτονες της ΕΕ και ενίσχυση της συνεργασίας για την πυρηνική ασφάλεια ώστε να προαχθεί η σύγκλιση των ρυθμιστικών πλαισίων και προτύπων
- Αναθεώρηση της χρήσης των συμφωνιών Ευρατόμ και επέκταση του πεδίου εφαρμογής τους, ανάλογα με την περίπτωση, σε ζητήματα εφοδιασμού με πυρηνικά καύσιμα, πυρηνικών αποβλήτων, προτύπων ασφαλείας, πυρηνικής έρευνας και χρηματοδοτικής ενίσχυσης για την τεχνική συνεργασία
- Προώθηση διεθνών, νομικά δεσμευτικών προτύπων πυρηνικής ασφαλείας σε πολυμερείς συζητήσεις, συμπεριλαμβανομένων συζητήσεων με τον ΔΟΑΕ
- Διευκόλυνση της δημιουργίας φόρουμ περιφερειακής συνεργασίας για ρυθμιστικούς φορείς σχετικά με υπεράκτιες δραστηριότητες, με βάση την πείρα από το Φόρουμ των ρυθμιστικών φορέων για τις υπεράκτιες δραστηριότητες στη Βόρεια Θάλασσα.
- Η δημιουργία φόρουμ με ενδιαφερόμενα μέρη στη Μεσόγειο για την ενεργό προώθηση των υψηλών προτύπων ασφαλείας υπεράκτιων δραστηριοτήτων εξόρυξης πετρελαίου και αερίου στην περιοχή
- Αντιμετώπιση του ζητήματος της υπεράκτιας ασφαλείας με τους παραγωγούς υδρογονανθράκων στο πλαίσιο του ΟΠΕΧ

3. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΣΒΑΣΗΣ ΤΩΝ ΑΝΑΠΤΥΣΣΟΜΕΝΩΝ ΧΩΡΩΝ ΣΤΗΝ ΑΕΙΦΟΡΟ ΕΝΕΡΓΕΙΑ

Η αύξηση του πληθυσμού και η αυξανόμενη ζήτηση σε ενέργεια, κυρίως στις αναδυόμενες χώρες, συμβάλλουν στην αστάθεια των ενεργειακών τιμών, στη δημιουργία ανησυχιών όσον αφορά την ασφάλεια του ενεργειακού εφοδιασμού και σε αυξανόμενες εκπομπές θερμοκηπιακών αερίων. Οι αειφόρες ενεργειακές πολιτικές, η μεγαλύτερη χρήση τεχνολογιών χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών και υψηλής ενεργειακής απόδοσης, καθώς και ένα βιωσιμότερο, διαφανές και ισοβαρές επενδυτικό πλαίσιο, συμπεριλαμβανομένων των επενδύσεων στις ανανεώσιμες μορφές ενέργειας, θα συμβάλουν – όλες – στη βελτίωση της ενεργειακής πρόσβασης, εξασφαλίζοντας μεγαλύτερη ασφάλεια εφοδιασμού και μειώνοντας τις εντάσεις στις παγκόσμιες ενεργειακές αγορές.

Σήμερα, 1,4 δισεκατομμύρια άτομα ανά τον κόσμο, τα περισσότερα εκ των οποίων στην νοτίως της Σαχάρας Αφρική και τη Νότια Ασία δεν έχουν, ακόμη, πρόσβαση στην ηλεκτρική ενέργεια και 2,7 δισεκατομμύρια άτομα εξαρτώνται ακόμα από τις παραδοσιακές χρήσεις της βιομάζας για το μαγείρεμα. Το χαμηλό ποσοστό πρόσβασης σε αξιόπιστες υπηρεσίες ηλεκτροδότησης αντιπροσωπεύει ένα βασικό πρόβλημα για την οικονομική ανάπτυξη, ενώ η ευρεία χρήση ξυλείας ως καυσίμου με παραδοσιακές σόμπες καθώς και η μη αειφόρος χρήση κάρβουνου προκαλούν σοβαρά προβλήματα υγείας και αποψίλωση των δασών.

Η ενέργεια διαδραματίζει ζωτικό ρόλο στην επίτευξη των Αναπτυξιακών στόχων της χιλιετίας και αποτελεί έναν βασικό μοχλό για την εξάλειψη της φτώχειας και την χωρίς αποκλεισμούς ανάπτυξη. Ωστόσο, η πρόσβαση σε σύγχρονες ενεργειακές υπηρεσίες παραμένει ένα από τα κύρια προβλήματα για την αειφόρο ανάπτυξη και, επομένως, βρίσκεται στο επίκεντρο των αναπτυξιακών πολιτικών της Επιτροπής.²⁷

Τα χαμηλά εισοδήματα και οι λιγότερο ανεπτυγμένες χώρες συμβάλλουν σε μικρό μόνο ποσοστό στις παγκόσμιες εκπομπές θερμοκηπιακών αερίων. Για παράδειγμα, η Αφρική, η οποία έχει το 15% του παγκόσμιου πληθυσμού, αντιπροσωπεύει ποσοστό μικρότερο του 4% των παγκόσμιων εκπομπών CO₂. Μια ευρύτερη χρήση ανανεώσιμων πηγών ενέργειας και η αύξηση της ενεργειακής αποδοτικότητας στις εν λόγω χώρες θα συμβάλει στην αύξηση της αειφορίας των οικονομιών τους, χωρίς να ψαλιδίζει τις οικονομικές φιλοδοξίες των φτωχότερων πολιτών του κόσμου. Η πράσινη-οικολογική ενεργειακή επανάσταση στην Αφρική θα μπορούσε να εξασφαλίσει τοπικές θέσεις εργασίας και να παράσχει νέες δυνατότητες εισοδημάτων.

Οι διακυμάνσεις της τιμής του πετρελαίου έχουν σημαντικό αντίκτυπο στις αναπτυσσόμενες οικονομίες. Η ηλεκτρική ενέργεια από ανανεώσιμες πηγές, η αύξηση της διαφάνειας της αγοράς και η ενεργειακή αποδοτικότητα μπορούν να μετριάσουν τον αντίκτυπο των μελλοντικών κρίσεων τιμών του πετρελαίου. Προάγοντας την περιφερειακή ολοκλήρωση, την εμπορία ηλεκτρικού ρεύματος και την δίκαιη και αποδοτική τιμολόγηση, η ΕΕ μπορεί να βελτιώσει την αξιοπιστία και την εφικτότητα των προμηθειών ηλεκτρικού ρεύματος και να συμβάλει στην χωρίς αποκλεισμούς βιώσιμη ανάπτυξη.

Στην Αφρική, οι προσπάθειες της ΕΕ πρέπει να επικεντρωθούν πλήρως στην επίτευξη των κοινών στόχων της ενεργειακής εταιρικής σχέσης ΕΕ-Αφρικής για την πρόσβαση σε σύγχρονες ενεργειακές υπηρεσίες, τις περιφερειακές διασυνδέσεις και τις ανανεώσιμες πηγές

²⁷ SEC (2009) 534.

ενέργειας. Η ενεργειακή πρωτοβουλία της ΕΕ²⁸ θα επεκταθεί περαιτέρω και θα προσαρμοστεί καταλλήλως, ώστε να συνεκτιμά τα παγκόσμια προβλήματα, όπως είναι η κλιματική αλλαγή.

Η Πράσινη Βίβλος της Επιτροπής για την αναπτυξιακή πολιτική της ΕΕ²⁹ υπογραμμίζει τον επαγωγικό ρόλο που διαδραματίζει η αειφόρος ενέργεια στην ανάπτυξη. Η ΕΕ βρίσκεται σε ιδιαίτερα πλεονεκτική θέση για να παράσχει τη συνδρομή της στον τομέα της ενέργειας. Στις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως δε στις λιγότερο ανεπτυγμένες. Πρέπει να αναληφθούν περαιτέρω ενέργειες ώστε να ενσωματωθεί πλήρως η ενέργεια στις αναπτυξιακές δραστηριότητες, προάγοντας ταυτόχρονα τις συνολικές ενεργειακές πολιτικές, τα μεταρρυθμιστικά μέτρα, τις ευνοϊκές επενδυσιακές συνθήκες, την ανάπτυξη των υποδομών και την ενεργειακή απόδοση στις υπόψη χώρες.

Επακόλουθες δράσεις:

- Αναβάθμιση των προσπαθειών για την επίτευξη των ενεργειακών στόχων ΕΕ – Αφρική 2020 όσον αφορά την αξιόπιστη και ασφαλή προμήθεια ενέργειας και την αύξηση της πρόσβασης στις βιώσιμες ενεργειακές υπηρεσίες, όπως συμφωνήθηκε από τους υπουργούς της ΕΕ και της Αφρικής στη Βιέννη το Σεπτέμβριο 2010
- Κινητοποιήσεις σε περιφερειακό επίπεδο στις αναπτυσσόμενες χώρες, ιδίως στην Αφρική, για τη μεταρρύθμιση του νομικού και ρυθμιστικού πλαισίου, προκειμένου να δημιουργηθούν αγορακεντρικές προϋποθέσεις που θα προσελκύσουν επενδύσεις του ιδιωτικού τομέα και θα ενισχύσουν το περιφερειακό εμπόριο ηλεκτρικού ρεύματος
- Κινητοποίηση περισσότερων πόρων από τους ενωσιακούς μηχανισμούς συνδρομής της ανάπτυξης, ούτως ώστε να δρομολογηθούν επενδυσιακά έργα, τόσο σε μικρή κλίμακα για την αύξηση της πρόσβασης στις ενεργειακές υπηρεσίες στην ύπαιθρο, όσο και σε μεγαλύτερη κλίμακα, για τη βελτίωση της ενεργειακής ανταγωνιστικότητας και ασφάλειας μέσω των διασυνδέσεων και των μειζόνων έργων ηλεκτροπαραγωγής
- Ενσωμάτωση της ενέργειας σε όλα τα ενωσιακά αναπτυξιακά μέσα πολιτικής και προσαρμογή των σχημάτων στήριξης και των χρηματοδοτικών μέσων στις ιδιαιτερότητες του τομέα, ευνοώντας την ανάπτυξη δυναμικότητας και τη μεταφορά τεχνολογίας, και μέσω της έρευνας και καινοτομίας, τονώνοντας την αποκεντρωμένη ηλεκτροπαραγωγή από ανανεώσιμες πηγές ενέργειας, προωθώντας τις ιδιωτικές πρωτοβουλίες και μεγιστοποιώντας την τοπική προστιθέμενη αξία
- Διευκόλυνση της πρόσβασης των λιγότερο ανεπτυγμένων χωρών στην κλιματική χρηματοδότηση, ιδίως συμβάλλοντας στο πλαίσιο των διαπραγματεύσεων της Σύμβασης των Ηνωμένων Εθνών για την αλλαγή του κλίματος (UNFCCC) για τη θέσπιση ενός νέου μηχανισμού καθαρής ανάπτυξης, περισσότερο προσαρμοσμένου στις ανάγκες πρόσβασης στην ενέργεια και της βιώσιμης ανάπτυξης

²⁸ Η Ενεργειακή Πρωτοβουλία της ΕΕ για τον περιορισμό της φτώχειας και την αειφόρο ανάπτυξη, η οποία αποτελεί το βασικό πλαίσιο για το συντονισμό της ενεργειακής ανάπτυξης μεταξύ των κρατών μελών της ΕΕ, δρομολογήθηκε στην παγκόσμια διάσκεψη κορυφής για την αειφόρο ανάπτυξη που πραγματοποιήθηκε στο Γιοχάνεσμπουργκ το 2002.

²⁹ COM (2010) 629 τελικό

4. ΒΕΛΤΙΩΣΗ ΤΗΣ ΠΡΟΩΘΗΣΗΣ ΤΩΝ ΠΟΛΙΤΙΚΩΝ ΤΗΣ ΕΕ ΠΕΡΑΝ ΤΩΝ ΣΥΝΟΡΩΝ ΤΗΣ

Η εφαρμογή των ανωτέρω στρατηγικών και προτεραιοτήτων επιτάσσει τη λήψη περαιτέρω μέτρων για την ενίσχυση της συνοχής της ενωσιακής δράσης και τη σύγκλιση των προσπαθειών, συμπεριλαμβανομένων των χρηματοδοτικών, για την εξυπηρέτηση των αμοιβαίων συμφερόντων και προτεραιοτήτων της ΕΕ και των κρατών μελών. Αυτό προϋποθέτει ένα νέο σύστημα ενεργειακών εταιρικών σχέσεων με βασικούς εταίρους της ΕΕ.

4.1. Μια στρατηγική προσέγγιση των ενεργειακών εταιρικών σχέσεων

Ένα ολοκληρωμένο σύστημα ενωσιακών ενεργειακών εταιρικών σχέσεων απαιτεί διαφοροποίηση και ευελιξία όσον αφορά το πεδίο εφαρμογής τα μέσα, ούτως ώστε να είναι προσαρμοσμένα σε κάθε χώρα ή οργανισμό.

Ο παρακάτω πίνακας σκιαγραφεί τις ανάγκες προσαρμογής και διαφοροποίησης της ενεργειακής συνεργασίας ανάλογα με τους τύπους σχέσεων με τους εταίρους μας (σχέση όσον αφορά την ολοκλήρωση της αγοράς, σχέση καταναλωτών/προμηθευτών, σχέση καταναλωτών/καταναλωτών) και ποια νομικά και πολιτικά μέσα πρέπει να χρησιμοποιηθούν. Πρέπει επίσης να λαμβάνεται υπόψη ότι πολλές χώρες εμπίπτουν σε περισσότερες της μιας κατηγορίες και ότι η φύση της σχέσης ενδέχεται να εξελίσσεται με την πάροδο του χρόνου.

	Με τους γείτονές μας / εταίρους όσον αφορά την ολοκλήρωση της αγοράς	Με τους βασικούς ενεργειακούς προμηθευτές μας και τις χώρες διαμετακόμισης	Με τους βασικότερους ανά τον κόσμο ενεργειακούς φορείς	Με τις αναπτυσσόμενες χώρες
Πεδίο εφαρμογής	Όλα τα ζητήματα που καλύπτονται από την ενεργειακή πολιτική της ΕΕ	Ευρύ φάσμα ζητημάτων κοινού ενδιαφέροντος, όπως είναι η ασφάλεια σε διεθνή προσφορά /ζήτηση, η βιομηχανική συνεργασία και προβλήματα επενδύσεων ...	Επικέντρωση στα ζητήματα προτεραιότητας, όπως είναι η έρευνα και η καινοτομία, οι τεχνολογίες χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, τα πρότυπα ενεργειακής απόδοσης ...	Στρατηγικές ανάπτυξης χαμηλών εκπομπών, προληπτικά και ρυθμιστικά πλαίσια, προώθηση της παραγωγής και μεταφοράς ενέργειας, ανανεώσιμες πηγές ενέργειας...
Μέσα	Συνθήκη για την Ενεργειακή Κοινότητα	Στρατηγικοί ενεργειακοί διάλογοι	Ad hoc ενεργειακή συνεργασία	Ad hoc ενεργειακή συνεργασία
	Μέσα στο πλαίσιο της Ευρωπαϊκής Πολιτικής Γειτονίας, μέσα αντιμετώπισης κρίσεων ή/και ειδικές εταιρικές σχέσεις και συμφωνίες συνεργασίας, οι οποίες καλύπτουν, μεταξύ άλλων, την ενέργεια Συνθήκη για τον Ενεργειακό Χάρτη		Άλλα εφαρμόσιμα μέσα	Μέσα υπό την αιγίδα της ενωσιακής αναπτυξιακής πολιτικής και, κατά περίπτωση, μέσα για την αντιμετώπιση κρίσεων
	Συμφωνίες εμπορίας			

Η ΕΕ θα εμπλακεί, με βάση τα ανωτέρω, σε διάλογο με καθέναν από τους βασικούς εταίρους μας προκειμένου να εξετάσει τις αμοιβαίες προσδοκίες και συμφέροντα στις ενεργειακές εταιρικές σχέσεις

4.2. Βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των κρατών μελών

Μία συνεκτικότερη προσέγγιση από την ΕΕ και τα κράτη μέλη αποφέρει ήδη οφέλη στις πολυμερείς ενεργειακές οργανώσεις. Ωστόσο, το αποτέλεσμα αυτό θα μπορούσε να ενισχυθεί περαιτέρω με τη βελτίωση του συντονισμού μεταξύ των εξωτερικών στρατηγικών των κρατών μελών. Για τον σκοπό αυτό, η Επιτροπή θα συστήσει Στρατηγική Ομάδα για τη

Διεθνή Ενεργειακή Συνεργασία, συγκροτούμενη από εκπροσώπους των κρατών μελών και των συναφών ενωσιακών υπηρεσιών, υποστηριζόμενη από τακτικές κοινές αναθεωρήσεις της κατάστασης της ενωσιακής συνεργασίας με τρίτες χώρες ανά χώρα ή ανά περιφέρεια.

Στο πλαίσιο σημαντικών διεθνών φόρουμ, η ΕΕ και τα κράτη μέλη της πρέπει, κατά γενικό κανόνα, να εκφράζονται με μία φωνή. Στις περιπτώσεις αυτές, πρέπει να εφαρμόζεται πλήρως η αρχή της ειλικρινούς συνεργασίας, συμπεριλαμβανομένου του καθήκοντος της διασφάλισης της ενότητας της εξωτερικής εκπροσώπησης της Ένωσης. Αυτό ισχύει ιδίως στο πλαίσιο της Διεθνούς Οργάνωσης Ενέργειας (ΔΟΕ/IEA), καθώς και του Διεθνούς Φόρουμ Ενέργειας (ΔΦΕ/ IEF), της Διεθνούς Εταιρικής Σχέσης για τη Συνεργασία σχετικά με την Ενεργειακή Απόδοση (IPEEC) και του Διεθνούς Οργανισμού για τις Ανανεώσιμες Πηγές Ενέργειας (IRENA).

Εφόσον οι διασκέψεις G-8 και G-20 εξειδικεύουν το θέμα του καθορισμού προτεραιοτήτων όσον αφορά την ενεργειακή πολιτική, είναι σημαντικό για την ΕΕ να ακούγεται η φωνή της στα στρατηγικής σημασίας θέματα, όπως είναι η ασφάλεια στις εξόδρες υπεράκτιας άντλησης, η πυρηνική ασφάλεια, η αστάθεια των τιμών πετρελαίου, η διακυβέρνηση των αγορών και τα υποκατάστατα των ορυκτών καυσίμων.

Επακόλουθες δράσεις:

- Σύσταση Στρατηγικής Ομάδας για τη Διεθνή Ενεργειακή Συνεργασία
- Προώθηση συγκεκριμένων δράσεων σχετικών με την ασφάλεια της υπεράκτιας άντλησης πετρελαίου, την πυρηνική ασφάλεια και τις αναπτυξιακές στρατηγικές χαμηλών ανθρακούχων εκπομπών, σχετικές με την έρευνα ημερήσιες διατάξεις των διασκέψεων G-8/G-20 και συνεργασία με τρίτες χώρες για την αντιμετώπιση της αστάθειας των ενεργειακών τιμών
- Εκμετάλλευση περαιτέρω συνεργειών με τις εργασίες της Διεθνούς Οργάνωσης Ενέργειας σε θέματα ενεργειακών προβλέψεων, ανάλυσης αγορών και τεχνολογικής συνεργασίας
- Διασφάλιση της ενεργού συμμετοχής και του πρωτεύοντος ρόλου της ΕΕ στον παγκόσμιο διάλογο για την ενεργειακή διακυβέρνηση, μέσω της τακτικής παρουσίας της σε συναφείς ενεργειακές διεθνείς συνεργασίες και πλαίσια

4.3. Βελτιστοποίηση της εξωτερικής συνδρομής της ΕΕ στον τομέα της ενέργειας

Η ενέργεια αποτελεί βασική συνιστώσα των ενωσιακών προγραμμάτων εξωτερικής βοήθειας. Οι συζητήσεις για ένα – μετά το 2013 – Πολυετές Δημοσιονομικό Πλαίσιο της ΕΕ, παρέχουν την ευκαιρία ώστε να εξασφαλιστεί ότι οι σχετικές με την ενέργεια δράσεις περιλαμβάνονται σε όλα τα ενωσιακά μέσα εξωτερικών σχέσεων, τόσο τα θεματικά όσο και τα γεωγραφικά, όπως ορίζουν οι προτεραιότητες που καθορίζονται στην παρούσα ανακοίνωση.

Προκειμένου να αποφεύγονται οι αλληλεπικαλύψεις, η ΕΕ οφείλει να συντονίσει περαιτέρω τη βοήθειά της με αυτήν των κρατών μελών και των διεθνών χρηματοπιστωτικών φορέων, όπως είναι η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Επενδύσεων (ΕΤΕπ), η Ευρωπαϊκή Τράπεζα Ανασυγκρότησης και Ανάπτυξης (ΕΤΑΑ/EBRD), άλλες ευρωπαϊκές αναπτυξιακές τράπεζες και η Παγκόσμια Τράπεζα. Η ΕΕ θα καταβάλει κάθε προσπάθεια για να μεγιστοποιήσει τις συνέργειες μεταξύ των διαφόρων ευρωπαϊκών ενεργειών, όπως συνέβη στην περίπτωση της

χρηματοδότησης του προστατευτικού καλύμματος του Τσερνομπίλ. Κατά περίπτωση, η Επιτροπή θα συνεργαστεί με τις ευρωπαϊκές αναπτυξιακές τράπεζες ώστε να διασφαλίσει ότι τα οικεία χρηματοπιστωτικά μέσα ανταποκρίνονται τελικά στις ανάγκες και τους στόχους της ενωσιακής ενεργειακής πολιτικής στις τρίτες χώρες.

Αντίστοιχα, η Επιτροπή θα εξετάσει τη σκοπιμότητα της δημιουργίας μιας βάσης δεδομένων των ενεργειακών έργων σε χώρες-εταίρους, χρηματοδοτούμενων από την ΕΕ, από τα κράτη μέλη της ΕΕ, από τις ΕΤΕπ, ΕΤΑΑ και λοιπά.

Κύριες επακόλουθες δράσεις:

- Ενσωμάτωση της «ενεργειακής ασφάλειας, πρόσβασης και βιωσιμότητας» στα -μετά το 2013 -ενωσιακά εξωτερικά χρηματοδοτικά πλαίσια
- Προώθηση της ευθυγράμμισης των μέσων των ευρωπαϊκών χρηματοοικονομικών φορέων με τις ενωσιακές εξωτερικές προτεραιότητες ενεργειακής πολιτικής, προκειμένου να βελτιωθεί η ορατότητα και ο αντίκτυπος της ενωσιακής παρέμβασης σε τρίτες χώρες
- Δημιουργία ενός μέσου ανταλλαγής πληροφοριών με σκοπό τη συγκέντρωση και την παρουσίαση δεδομένων για τα ενεργειακά προγράμματα και έργα σε τρίτες χώρες από την ΕΕ και από τα κράτη μέλη της

5. ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ

Η ενεργειακή πολιτική της ΕΕ βασίζεται στους τρισχιδείς στόχους της ασφάλειας εφοδιασμού, της ανταγωνιστικότητας και της βιωσιμότητας και η εξωτερική διάσταση διαδραματίζει κρίσιμο ρόλο για καθέναν από αυτούς. Μία συνεπής και καλά συντονισμένη εξωτερική ενεργειακή πολιτική είναι, επίσης, ζωτικής σημασίας παράγοντας για την ολοκλήρωση της εσωτερικής αγοράς και την επίτευξη στρατηγικών στόχων πολιτικής, συμπεριλαμβανομένων και αυτών που εντάσσονται στη διεθνή συνεργασία. Μία συνεκτική, δυναμική και προκαταληπτική εξωτερική ενεργειακή πολιτική είναι ζωτικής σημασίας προϋπόθεση ώστε η ΕΕ και τα κράτη μέλη της να εδραιώσουν μια ηγετική θέση στην ενεργειακή γεωπολιτική, να προωθήσουν αποτελεσματικά τόσο τα ενωσιακά, όσο και τα εθνικά ενεργειακά ενδιαφέροντα πέραν των συνόρων της ΕΕ και για να προωθήσουν την ανταγωνιστικότητα της ευρωπαϊκής βιομηχανίας.

Η ενωσιακή εσωτερική ενεργειακή αγορά, ένα στιβαρό νομικό πλαίσιο για το εμπόριο, τις επενδύσεις και την ασφάλεια στον τομέα της ενέργειας, η ενωσιακή αγορά άνθρακα με τις διεθνείς διασυνδέσεις της και η ενωσιακή χρηματοδότηση για τις υποδομές, την τεχνολογία, την έρευνα και την ανάπτυξη, εξασφαλίζουν στην ΕΕ πολλά πλεονεκτήματα και δημιουργούν τις προϋποθέσεις εταιρικών σχέσεων προς όφελος της ΕΕ, των κρατών μελών της και των εταίρων της ΕΕ.

Προκειμένου να μεγιστοποιηθούν οι δυνατότητες αυτές και να εξυπηρετηθούν αποτελεσματικότερα τα συμφέροντα της ΕΕ και των κρατών μελών της στις ευμετάβλητες παγκόσμιες ενεργειακές αγορές, η παρούσα ανακοίνωση προτείνει σειρά στρατηγικών δράσεων και στόχων, ευθυγραμμισμένων με τα συμφέροντα της Ευρωπαϊκής Ένωσης. Οι στόχοι αυτοί πρέπει να είναι πλήρως συντονισμένοι με αυτούς όλων των κρατών μελών, να είναι συνεκτικοί και, όποτε αυτό είναι δυνατό, να προκαλούν αμοιβαίες συνέργειες με άλλες πολιτικές της ΕΕ, όπως είναι οι εξωτερικές σχέσεις, το εμπόριο, η ανάπτυξη, η διεύρυνση, ο

ανταγωνισμός, η έρευνα, η καινοτομία, το περιβάλλον και η κλιματική δράση. Οι ενεργειακές εταιρικές σχέσεις πρέπει να επιδιώξουν τη συμπληρωματικότητα και διασυνδέσεις αμοιβαία επωφελείς για την ενεργειακή πολιτική και για τις γενικότερες σχέσεις μεταξύ της Ένωσης και σημαντικών χωρών-εταίρων. Μια τέτοια συνολική προσέγγιση θα εξασφάλιζε ότι οι προσπάθειες βελτίωσης της ασφάλειας και βιωσιμότητας του ενωσιακού ενεργειακού εφοδιασμού συμβαδίζουν με την ανάπτυξη της πολιτικής και οικονομικής συνεργασίας που στηρίζεται – και όπου αυτό είναι δυνατόν, ενισχύει – τις δημοκρατικές αξίες και το σεβασμό των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Οι προτεραιότητες αυτές πρέπει, επίσης, να αντανakλώνται στο έργο του Υπατού Εκπροσώπου της Ευρωπαϊκής Υπηρεσίας Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ), προσδίδοντας στις ενωσιακές αντιπροσωπείες σε στρατηγικές χώρες -εταίρους έναν ενεργό ρόλο στην εφαρμογή τους.

Η εφαρμογή των εν λόγω προτάσεων όχι μόνο θα συμβάλει στην επίτευξη των στόχων ενεργειακής πολιτικής της ΕΕ. Μπορεί επίσης να συμβάλει στην επίτευξη μεγαλύτερης ασφάλειας, σταθερότητας και ευημερίας ανά τον κόσμο.

Η Επιτροπή καλεί το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο να υποστηρίξει την προτεινόμενη προσέγγιση. Επίσης προσβλέπει στη συνέχιση του διαλόγου με όλα τα ενδιαφερόμενα μέρη, ούτως ώστε να υλοποιήσει τη φιλοδοξία για μία ενωσιακή εξωτερική ενεργειακή πολιτική.